

מראי מקומות - יומא

כו.

א. נותן את הפדר על בית השחיטה

הגמרא מבארת שכך הוא דרך כבוד של מעלה. וביאר רש"י שהוא מפני שבית השחיטה מלוכלך בדם הראש. אבל במשך חכמה (ויקרא ט', י"ג) כתב טעם נוסף, שכיון שהדם זב מבית השחיטה, ויש איסור לכבות את אש המזבח, לכך נותנים את הפדר על בית השחיטה כדי שלא תכבה אש המזבח. וכתב, שיתכן שהגמרא לא פירשה מטעם זה משום שהוא תלוי בנידון האם דבר שאינו מתכוין מותר.

ב. מי מעלה אברים מן הכבש למזבח

רש"י בסוכה (נד: ד"ה ניתנין מחצי כבש) פירש, שהמעלה היה מקטירן מהכבש ולמזבח, דהיינו שמי שהיה מעלה אותם מהכבש למזבח היה גם המקטיר. אבל בריטב"א (לעיל כה) מבואר לא כך, שהרי הקשה על המשנה, מדוע לא נזכר מי מקטיר, וביאר שבדרך כלל הזורק הוא המקטיר, כדי שתעשה עבודת הדם והבשר בכהן אחד. והמשנה למלך (תמידין ומוספין ד', ו) כתב שדעת הרמב"ם נוטה לשיטת רש"י (אבל הכסף משנה שם הביא דברי הריטב"א בסתמא, ויש לעיין האם כוונתו שכך היא גם שיטת הרמב"ם). ובלקוטי הלכות (תמיד ז) הקשה מהגמרא לקמן (כו) שדרשו 'וערכו שנים בני אהרן שנים' וכו', ופסוק זו מדבר בהקטרה, ואם כן משמע שצריך שש להקטרה, וכדעת התוספות ישנים, עיין שם.

ג. מי מעלה אברים וכו'

כתב רש"י (עמוד ב' ד"ה עצמו) שלחכמים הסוברים שמי שמעלה אברים לכבש אינו מעלה אותם על המזבח, אדם אחד היה מעלה את כולם מהכבש למזבח. וכן מוכח מדברי התוספות (ד"ה דתנן) שכתבו ששלשה עשר כהנים זכו בתמיד, ואם היה כולל גם את המעלה הלא היו ארבעה עשר כהנים.

והריטב"א (במשנה) כתב, שלחכמים ודאי היו ששה מעלים לכבש, שהקשה על טעמם של חכמים שהוא משום ברוב עם הדרת מלך, ומה הידור יש באחד, אדרבה, אם היו ששה מביאים האברים מתחילה יש בזה יותר הידור. עוד הקשה שהששה לטלה היינו להעלותו למזבח, ולכן ביאר שששה היו מעלים. וכן כתבו התוספות ישנים (ועיין בתוספות ריש עמוד ב' שמבואר שההכרח ללמוד כן, הוא ממה שגורסים והתניא י"ז). והמאירי כתב, שיותר הידור הוא שאחד מעלה על גבי המזבח, שלא יהא נראה עליו כמשוי.

ד. מפני שמעשרת

בש"ת חת"ס (או"ח קנ"ח) תמה, האם הכהנים היו מקפידים רק על עשירות ולא על הזכות לעשות את מצוות ה', וכי ממונם חביב יותר מקיום המצוות. עוד הקשה, הלא הגורל תלוי בהשגחת ה', ואם כן אם רצון ה' הוא שיזכה פעם נוספת, מי יעכב על ידו. וכתב לבאר, שהממונות תלויים במזל, אלא שברכת משה רבנו יכול לשנות מזלו. ועל כן, לגבי כל המצוות, הכל תלוי בגורל, ואם מה' יצא הדבר אין לעשות כלום. אבל העשירות שתלויה במזל אין ראייה מהגורל שה' חפץ בו, אלא שעמדה לו שעתו, ומי שעדיין לא זכה לקטורת, יש לומר שהוא רק מפני שעדיין לא עמדה לו שעתו בגורל, וכל שאנו יכולים לעשות לרפאות שברו צריכים אנו לעשותו.

ה. לא משכחת צורבא מרבנן דמורי אלא

דאתי משבט לוי או משבט יששכר

בכסא דוד (להחיד"א, עמ' כב) ביאר, שזהו רק עד ארבעים שנה, אבל כיון שהגיע לארבעים שנה, שהוא זמן בינה, יתכן שיהיה מורה הוראה גם משאר שבטים.

ו. אסוקי שמעתא אליבא דהלכתא קאמינא

הקשה המהרש"א, שהרי אמרו בסנהדרין (צג) שהלכה כדוד בכל מקום. ותירץ, שדוד שונה שהיה מלך, אבל סתם חכמים שמהודה לא היו מסיקין שמועתם כהלכה. ובגבורת ארי כתב, שדוד שונה שהיה ממרים הנביאה (שהיתה משבט לוי), ואף שהיא מן הנקבות, אין בזה נפקא מינה, ועיין שם עוד מה שכתב בזה.

ז. ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא נפישו להו פייסות וכו'

כתב התוספות הרא"ש, שגם לפי המסקנא צריך לתרץ כן, שהרי היו עושין שני פייסות לקטרת. אולם דחה, שאולי לא היו מדקדקים כל כך האם כהן אחד היה מקטיר פעמיים ביום אחד, אלא היו מקפידים רק שיהיו חדשים בכל יום. עוד תירץ, שהכהן הזוכה בשחרית, כהן שעמו זוכה בו ערבית, ואם כן, לא היו צריכין לזה עוד פייס. ובתוספות רעק"א על המשנה תירץ, שאף אם עשו עוד פייס לקטרת בין הערבים, לא אמרו אלא ארבע פייסות, משום שאין זה דבר ברור, לפי שאם כבר זכו כל הכהנים בקטרת, לא עשו פייס לקטרת של בין הערבים, ולכך נקט ארבע, שלעולם היו לכל הפחות ארבע פייסות.